

Paul Schnabel

COLUMN

Het mooiste pasje

Van een oudemannenhuis veranderde het in een tentoonstellingsgebouw. Nee, dit keer niet de Hermitage, maar De Beyerd in Breda. Als jongen ging ik er bijna vijftig jaar geleden al graag naartoe. Ik zag er de stillevenen van Dick Ket maar kwam er ook luisteren naar Pierre Janzen en kijken naar bijzondere films als *Oefes Negro*. Dat kan allemaal niet meer. In De Beyerd zit nu het Graphic Design Museum. Vorige week zaterdag mocht ik daar de tentoonstelling 'Dutch Design Database' openen. Het was warm, het was met driehonderd gasten erg vol en het was ontzettend leuk. Vooral had ik me wel afgevraagd hoe je in 's hemelnaam iets aardigs kunt maken van een inventarisatie van de grafisch ontwerpers in Nederland sinds 1950. Ondanks het historische tintje gaat het dan toch om zoiets als een Gouden Gids met namen en adressen. Dat ook de groei van de branche van honderd naar vijftienduizend ontwerpers en €400 mln omzet in kaart gebracht wordt, maakt het wel interessanter, maar hoe laat je dat ook een beetje aansprekend zien?

Daar heb je weer ontwerpen voor nodig en die hebben er in Breda iets heel moois van gemaakt. Een grote zaal met niet minder dan 17.000 chronologisch geordende 'thumbnails', kleine afbeeldingen van logo's, merkenamen, bedrijfskleuren, boekenslagen en al wat er verder grafisch vormgegeven kan worden. Het hoogtepunt is in de zaal ernaast, waar de bezoeker de mogelijkheid heeft

uit een enorm digitaal bestand op een grote wand per jaar, ontwerper, bedrijf, onderwerp of zelfs kleurontwerpen te projecteren. Alle thumbnails keren daar weer terug, maar ook alle informatie over de ontwerpers en hun bureaus. Leuk om te 'browseren', maar ook heel handig

voor wie op zoek is naar een bureau dat een nieuwe huisstijl zou kunnen ontwerpen. Kijk en vergelijk.

Die digitalisering staat trouwens ook model voor de enorme verandering in de technologie van het ontwerpen. Het heet nog wel 'grafisch', maar het gebeurt inmiddels vrijwel helemaal op het beeldscherm. Kleuren, vormen, maten en figuren kunnen naar believen in- en uitgevoerd worden. Het blijft een vak, maar wie handig is op de computer, kan ook als amateur een heel eind komen. Je ziet dat terug in de werkstukken van scholieren en studenten, maar ook in de websites van personen en verenigingen. Inmiddels is ook in bijna ieder huishouden minstens één computer aanwezig. Steeds meer mensen zijn zelf creatief bezig en maken 'grafische ontwerpen', al zullen ze dat zelf wel niet zo noemen. Naar schatting gaat het om meer dan driekwart miljoen mensen, niet meer overigens dan 7% van de computergebruikers. Het zal niet verbazen dat het vooral jonge, goed opgeleide mannen zijn die zelf ontwerpen.

In het museum wordt goed zichtbaar hoe belangrijk het grafisch ontwerp inmiddels is geworden. Een goed logo, een standaardkleur, een eigen lettertype, kortom een huisstijl, helpt een identiteit en een sfeer te creëren die een bepaald publiek moeten aanspreken. Producten en diensten raken steeds meer verbonden met een bepaalde levensstijl en de huisstijl moet dat op zo'n manier zichtbaar maken, dat het publiek zich daar graag mee wil verbinden. 'Mijn bankpasje is zo mooi vormgegeven, dat ik bij die bank blijf', zei een vriendin toen we in de laatste zaal voor een gigantische collage van op kleur gesorteerde creditcards stonden. Ik was het met haar eens, ik had hetzelfde pasje. ■

Paul Schnabel is directeur van het Nationaal en Cultureel Planbureau in Den Haag.

STEEDS MEER MENSEN
ZIJN ZELF CREATIEF
BEZIG EN MAKEN
'GRAFISCHE ONTWERPEN'